

Tõnu Seilenthal 60 éves

Tõnu Seilenthal 1947. június 28-án született Tallinnban. 1972-ben szerzett diplomát a tartui egyetemen, észt–finnugor szakon. Egy évvel később Budapestre jön ösztöndíjasként, itt védi meg disszertációját az osztják névutókról. E témából publikált finnugor kongresszusi kötetekbe is, és magyarországi folyóiratokba is. 1976-ban visszatér Tartuba s kinevezést nyer a finnugor tanzsékre, ahol – hosszabb-rövidebb kihagyásokkal – a mai napig dolgozik.

A jubiláns számos gyűjtőúton vett részt, megfordult az osztjákoknál – Lennart Merivel együtt is gyűjtött –, a vótoknál, a nyolcvanas években pedig Kárpátaljára szervezett tanulmányutakat.

Életpályája jelentős részét a finnországi lektori évek teszik ki. 1978–81 között Helsinkiben, 1985–89 között Jyväskyläben lektorkodik, ahova néhány év szünet után, 1992-ben visszatér, s 1996-ban költözik haza Észtországba. (Munkabírására jellemző, hogy első lektorság után három évig dékánhelyettes a tartui egyetemen, 1989-ben pedig a tallinni Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet igazgatója lesz.)

Lektori évei nem múltak el nyomtalanul: az észt mint idegen nyelv terén meghatározó opuszokat tett le az asztalra: a nyolcvanas években sokan tanultak tankönyvből és szöveggyűjteményéből (*Nykyviron lukemisto*, 1979; *Mõnda Eestist. Viron kielen alkeiskurssi*, 1980 – mindkettõt Toivo Kuldsepp-pel közösen készítette).

Seilenthal tanár úr az észtországi hungarológia fontos személyisége. Generációk tanultak tőle magyarul, diákok sokaságát ismertette meg nyelvünkkel, kultúránkkal. 1997-ben jelent meg – Anu Kippasto és Anu Nurk társ-szerzőségével – a magyar–észt vonzatszótár, szerkesztője volt az észtországi hungarológia születésének 75. évfordulójára szerkesztett kötetnek, országismereti könyvet írt Anu Nurkkal együtt (*Ungari. Maa, rahvas, kultuur*, 1999) és sorozatszerkesztője a *Bibliotheca Studiorum Hungaricorum in Estonia* című kiadványsorozatnak, melyben eddig öt kötet jelent meg. A 90-es években többször tartott előadást a Debreceni Nyári Egyetemen, a közös munka egyik eredménye Keresztes László Gyakorlati magyar nyelvtanának észt fordítása (*Praktiline ungari keele grammatika*, 1997), Anu Nurkkal együtt.

Az utóbbi évek legnagyobb vállalkozása az észtl–magyar középszótár (Anu Nurkkal és Anu Kippastóval), mely a tervek szerint a közeljövőben lát napvilágot.

Messze földön legendás Tõnu magyartudása. Bevallom, sokéves barátságunk elején próbáltam tesztelni, van-e számára ismertelen magyar szó. Egy év után feladtam, az „eredmény”: egyszer egy szó nem jutott eszébe...

Tõnu sokszor tanított tanszékünkön: balti finn nyelvészetet és észtl grammatikát igyekezett a hallgatók fejébe tölteni. Színes egyéniségéből fakadóan a hallgatók évtizedes távlatból is emlegetik óráit.

Tõnu Seilenthal a finnugor és a hungarológia kongresszusok elmaradhatatlan „tartozéka”: színes szõttes tarisznyájával a vállán felbukkan egy-egy fogadáson, valamilyen nyelven társalog egy-egy résztvevõvel, megnyit és szervez, elõad és hozzászól. Ezirányú munkásságának csúcspontja a tartui finnugor kongresszus volt 2000-ben: fõtitkárként elegánsan levezényelte a sokszáz fõs rendezvényt, s természetesen õ (fõ)szerkesztette a nyolckötetes kongresszusi kiadványt is, mint ahogy társszerkesztõként jegyzi az 1995-ös jyvaskyläi kongresszus köteteit is. A 2006-os debreceni hungarológiai kongresszus plenáris elõadója volt (a kis finnugor népek jövõjérõl tartott elõadást).

A jubiláns legnagyobb magyarországi elismerése Miskolcra köthetõ: néhány éve e város egyeteme fogadta õt díszdoktorává. Számos társaság vezetõségi tagja: ICFUC nemzetközi bizottsága, észtl nemzeti bizottság (elnök), Észtl Anyanyelvi Társaság, Nemzetközi Magyarástudományi Társaság választmánya, az észtlországi Rokon népek programtanácsának elnöke, a Finnugor Társaság és Finn Irodalmi Társaság tagja stb.

A „hallgató észtl”-rõl sok történet, anekdota kering. Bizonyos hungarológiai körökben szállóigévé lett szõlása: *asjadel on kalduvus korralduda* „a dolgoknak hajlama van rendezõdni”. Nyugalma, csendes kitartása, rendíthetlensége mögött azonban egy minden iránt érdeklõdõ, mindent tudni akaró és minden tudást azonnal magába szippantó tudós képe rajzolódik ki.

Reméljük, Kötélvölgyi Antal barátunk munkakedve és munkabírása még nagyon sokáig töretlen marad és még nagyon sokáig fogadhatjuk õt Magyarországon, Debrecenben!

MATICSÁK SÁNDOR